

Tanácsadás
Forensic Szolgáltatások

Gazdasági bűnözés a gazdasági világválság idején

Globális Gazdasági Bűnözés Felmérés
Magyarországi jelentés
2009

Bevezetés

Örömről szól, hogy az alábbiakban ismertetjük a PricewaterhouseCoopers 2009. évi Globális gazdasági bűnözés című tanulmányát, amely jelenleg a legnagyobb felmérés a világon. Ez az ötödik alkalom, az elmúlt tíz évben, amikor elkészítettük ezen tanulmányunkat. Felmérésünk keretében 54 ország több mint 3000 vállalatának felsővezetőit kérdeztük meg – köztük 53 magyarországi nagyvállalat felsővezetőit is – és a válaszok segítségével átfogó képet kaptunk a gazdasági bűncselekményekről világszerte illetve Magyarországon alkotott nézetekről, a kérdés fontosságának megítéléséről és a gazdasági bűncselekmények üzleti életre gyakorolt hatásáról.

Bizunk benne, hogy felmérésünk tisztább képet ad az üzleti élet vezetőinek a gazdasági bűnözéssel összefüggő kérdésekről, és segítséget nyújt ahhoz, hogy felkészüljenek ezekre a problémákra.

Tanulmányunk készítésekor célunk volt:

- megvizsgálni, hogy a jelenlegi gazdasági környezetben a cégek hogyan közelítik meg a visszaélések kérdését; illetve
- megállapítani, hogy a gazdasági visszaesés eredményeképpen emelkedett-e a visszaélések száma;
- továbbá arra is kerestük a választ, hogy:
  - melyek a visszaélések legelterjedtebb típusai,
  - kik a visszaélések elkövetői,
  - mekkora kárt okoznak a visszaélések a gazdaságnak, és
  - milyen gyakorlati lépéseket tesznek a vállalatok a visszaélések felderítése és megelőzése érdekében.

Felmérésünk azt mutatja, hogy a felderített visszaélések száma az elmúlt 12 hónapban sokkal gyorsabb ütemben növekedett Magyarországon, mint a közép- kelet-európai régióban, ugyanis Magyarországon a vállalatok 69%-a jelezte a visszaéléssel kapcsolatos esetek számának növekedését, szemben a Közép-Kelet-Európában jelzett

48%-kal. Emellett a bűncselekményekben érintett vállalatok többsége azt jelezte, hogy nőtt az ilyen cselekmények által okozott károk összege, továbbá ennek a munkavállalókra és a közhangulatra gyakorolt hatását Magyarországon jelentősebbnek ítélik meg, mint a régió többi országában. A visszaélések nagy részének felderítése még jelenleg is a véletlennek köszönhető, és nem pedig a tudatos belső ellenőrzési tevékenység vagy egyéb ellenőrzési rendszerek működésének az eredménye.

Korábbi tanulmányainkban a vállalatok által elszenvedett gazdasági bűncselekmények között a lopás és a hűtlen kezelés számított a legjellemzőbb visszaélési formának egészen az ideig, amikor is a válaszadók minden más gazdasági bűncselekménynél több megvesztegetési és korrupciós esetről számoltak be. Az azonban nem állapítható meg egyértelműen hogy ez a gazdasági válság miatti helyzetnek tudható-e be.

A visszajelzésekben derül ki, hogy a globális gazdasági visszaesés a legtöbb szervezetet súlyosan érintette, a válaszadók 62%-a számolt be cége pénzügyi teljesítményének romlásáról az elmúlt 12 hónap során.

Emellett a jelenlegi gazdasági hangulat is befolyásolta az egyes válaszadók véleményét azzal kapcsolatban, hogy mekkorának ítélik meg a visszaélések kockázatát. Ugyanis idén a válaszadók 38%-a vélte úgy, hogy szervezetüknél emelkedett a gazdasági bűnözés kockázata.

Tanulmányunk azt is megállapította, hogy a romló gazdasági helyzet következtében a visszaélések jellege is megváltozott, melynek legfőbb oka a magasra tűzött célok, pénzügyi eredmények elérése, továbbá a munkahely elvesztése miatti félelem.

A válaszadók fele elmondta, hogy a létszámcsökkentések eredményeképpen kevesebb erőforrás jut a belső ellenőrzési területre, míg kétharmaduk válaszából az érződött, hogy a vezetőség inkább a vállalat életbenmaradására koncentrál, és kevésbé a visszaéléssel kapcsolatos problémákra.

A vállalatoknak mérlegelniük kell, hogyan tudják a kitűzött nyereségcélok elérését és a munkavállalókra nehezedő túlzott nyomás között a helyes egyensúlyt megteremteni, továbbá milyen változtatásokra van szükség a belső kontroll-rendszerekben ahhoz, hogy azok megőrizzék hatékonyságukat.

Az eredmények azt mutatják, hogy igen komoly gondot jelent a magyar cégeknél az emberek gondolkodásmódja, beállítottsága, ugyanis a megkérdezettek 86%-a mondta azt, hogy hajlamos maga is csalást elkövetni, ha úgy gondolják, hogy mások is ezt teszik. Ez nyomatékosan rávilágít a határozott vállalati kommunikáció és a nagyon egyértelmű vezetői hozzáállás szükségességére, amit meghatározott intézkedéseknek kell követnie, amennyiben valamilyen visszaélésre fény derül. Végül, de nem utolsósorban fontos megemlíteni, hogy a feltárt visszaélések több mint kétharmadát a szervezetek saját munkatársai követték el, szemben a tágabb közép-kelet-európai régióban tapasztalt 39%-kal, és a világszerte tapasztalt 53%-kal.

Nagyon hálásak vagyunk minden válaszadónak és szervezetnek, mely részt vett felmérésünkben. Közreműködésük nélkül nem tudtuk volna ezt a tanulmányt elkészíteni. Reméljük, hogy az összegyűjtött információk hasznára lesznek olvasóinknak a gazdasági bűnözés elleni folyamatok küzdelmében.

David Wake, Cégtárs
Fekete Miklós, Cégtárs
Lee Coles, Igazgató Forensic Szolgáltatások
PricewaterhouseCoopers Kft.

Legfontosabb megállapítások

- A gazdasági bűnözés továbbra is súlyos probléma a szervezeteknél mind Magyarországon mind pedig világszerte. A magyarországi vállalatok 30%-a tapasztalt egy vagy több gazdasági bűncselekményt az elmúlt év alatt, ami a közép-kelet-európai 34%-os átlag alatt marad, és megegyezik a globális átlaggal (30%).
- Magyarországon a vállalatok negyedénél (25%) több mint tíz gazdasági bűncselekmény történt.
- A dolgozók munkahelyük elvesztése miatti féltelme és az a feltevés, hogy a versenytársak megvesztegetéssel igyekeznek egy-egy megbízást elnyerni (Magyarországon ez az arány 43%, szemben a közép-kelet-európai 30%-os átlaggal) egyre nagyobb kényszert éreznek a vállalatok arra, hogy csalás árán érvényesüljenek a kialakult gazdasági környezetben. Az a felfogás, hogy „mások is ezt teszik, ezért a dolog megengedett” szintén Magyarországra jellemző hozzáállás. Az elkövetők egy jelentős része ezzel próbálja igazolni tettét. Magyarországon ez az arány 86%, Közép-Kelet-Európában pedig 58%, szemben a globális 35%-os szinttel.
- Magyarországon a válaszok alapján mostanra már nem a „lopás és hűtlen kezelés” a leggyakoribb bűnelkövetési fajta, a helyét átvette a vesztegetés és a korrupció (81%), ami megelőzi mind a közép-kelet-európai 44%-os, mind pedig a globális 27%-os átlagot. Ez óriási mértékű növekedést jelez a 2007. évi felmérésünkhöz képest, amikor a válaszadók 17%-a jelezte, hogy ilyen fajta gazdasági bűncselekmény előfordult náluk. Korábbi vizsgálataink alkalmával mindig megjegyeztük, hogy a válaszadók úgy vélték, hogy a „vesztegetés és a korrupció” a legelterjedtebb gazdasági bűncselekmény, azonban a válaszok ezt nem támasztották alá. A jelenlegi tanulmány szerint azonban ez a helyzet mostanra megváltozott, a vélt leggyakoribb

gazdasági bűncselekmény megegyezik a felmérés eredményével.

- Magyarországon a gazdasági bűnözés áldozatául esett vállalatok 63%-a jelezte az elmúlt 12 hónapra vonatkozóan, hogy növekedett a gazdasági bűncselekmények által okozott veszteségük. A magyar társaságok 56%-a jelölte meg a munkavállalói morált, melyet közvetve a legjelentősebb veszteség érte a gazdasági bűncselekmények során az elmúlt évben. Emellett a vállalatok 50%-a mondta azt, hogy az elszenvedett gazdasági bűncselekményeknek jelentős hatása volt üzleti kapcsolataikra. Ezzel szemben a közép-kelet-európai átlag 23%-os.
- A vállalatok 13%-ának 180 millió forintot meghaladó kára származott a visszaélésekből, és 25%-uknak 90 millió forint feletti volt az elszenvedett vesztesége.
- A gazdasági bűnelkövetés szempontjából az elmúlt 12 hónapban a legnagyobb veszély cégen belülről, a munkavállalók részéről jelentkezett (69%). Felmérésünk szerint Magyarországon a középvezetői réteg követi el a belső visszaélések 46%-át, ami összhangban áll a közép-kelet-európai (47%) és a globális (42%) adatokkal. A belső munkatársak által elkövetett visszaélések esetében az elbocsátás volt az elkövető ellen leggyakrabban alkalmazott szankció Magyarországon, ami az esetek 91%-át jellemezte.
- A Magyarországon elkövetett visszaélési esetek 31%-ában külső elkövetők játszottak szerepet, jellemzően értékesítési képviselők, illetve közvetítők (40%) továbbá az ügyfelek (60%).
- A gazdasági bűnelkövetések 38%-át véletlennek köszönhetően, vagy a vezetőség hatáskörén kívül eső módon tárták fel, nevezetesen belső vagy külső bejelentés alapján, és nem a hivatalos, a visszaélések bejelentésére szolgáló rendszeren (whistle blowing) keresztül.

- A felmérésben résztvevő magyar vállalatok 85%-a elmondta, hogy az egy évvel ezelőtti állapotokhoz képest nem változtattak a visszaéléseket érintő kockázatfelmérések gyakoriságán. Továbbá a magyar cégek 43%-a egyáltalán nem végzett kockázatfelmérést a visszaélések előfordulásának kiszűrésére az elmúlt 12 hónapban.

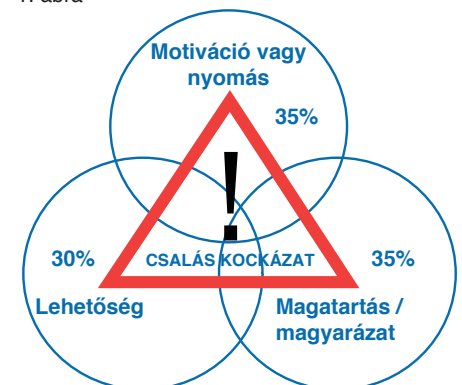
Gazdasági visszaesés és a csalás kockázata

A globális gazdasági recesszió jelentős hatást gyakorolt a vállalkozások többségére, hiszen a magyar cégek 62%-a tapasztalt visszaesést pénzügyi teljesítményében az elmúlt egy év során. Ezenkívül a jelenlegi gazdasági helyzet az emberek csalással kapcsolatos kockázatáról alkotott véleményét is befolyásolta. Globálisan a válaszadók 38%-a gondolta úgy, hogy cége most nagyobb kockázatnak van kitéve gazdasági bűncselekmények szempontjából.

Mi ösztönzi a csalásokat a válság időszakában?

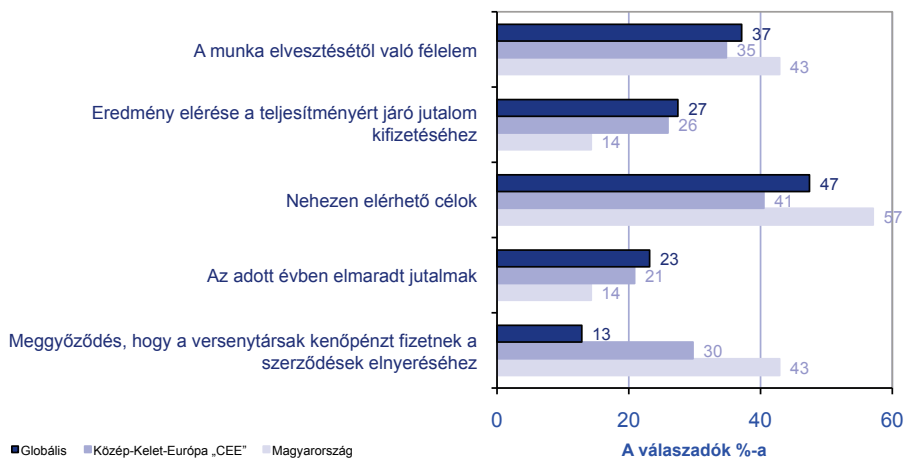
A csalások elkövetőinél rendszerint három tényező figyelhető meg a bűncselekmények elkövetése során (Csalási Háromszög). (1. ábra)

1. ábra

Elsőként, a csalások elkövetőinek valamilyen motivációra vagy nyomásra van szükségük, aminek hatására elkövetik a cselekményt. Másodsor, lehetőség kell adódjon a csalás elkövetésére, és harmadszor, a csalók gyakran képesek cselekedeteiket megmagyarázni vagy igazolni. Felmérésünk

A csalás elkövetésére ösztönző nyomás és motiváció okai

mélyebbre ásott a fenti három tényező hatásának kutatásában és megállapította, hogy azok között a válaszadók között, akik úgy gondolják, hogy a jelenlegi gazdasági helyzetben nagyobb a csalás kockázata, a családi háromszög három tényezőjéből legalább egy szerepelt a megnövekedett családi kockázat legvalószínűbb okaként.

A Magyarországon adott válaszok nagymértékben eltértek a közép-kelet-európai régióban, illetve nemzetközi szinten kapott válaszoktól. A válaszadók úgy gondolják, hogy motiváció vagy nyomás hatására sokkal kevésbé valószínű, hogy csalást követnek el. Annak hatása sokkal jelentősebb, hogy az elkövetők magyarízatot tudnak adni.

De mi indokolja, hogy a tett elkövetésének magyarázata jelentősebb?

A válaszadók 86%-ának elmondása szerint, ha „mások is ezt teszik, akkor ők sem találnak ebben semmi kivétlivalót”. Második helyen, mint legjelentősebb indokként, a jelenlegi életszínvonal fenntartása szerepelt 57%-kal.

Amikor arra kértük a cégeket, hogy kategorizálják, milyen nyomás vagy motiváció állt a csalás elkövetése mögött - ha egyáltalán volt ilyen - hazánkban, Közép-Kelet-Európában és nemzetközi szinten is, a leggyakrabban említett okként a „nehezen elérhető célok” (Magyarországon 57%) megvalósítása szerepelt, míg a

válaszadók 43%-ánál a munkahely biztonsága állt az élen. (2. ábra) Érdekes, hogy a hazai válaszadók 43%-a gondolta úgy, hogy a versenytársak kenőpénzt fizetnek a szerződések elnyeréséhez, míg globálisan 13%, illetve a tágabb közép-kelet-európai régióban 30% volt ez az arány. Ezenkívül a megkérdezett magyar cégek 83%-a emelte ki, hogy az alábbi három kulcsfontosságú tényezőből legalább egy hozzájárult a csalás elkövetésének megnövekedett kockázatához:

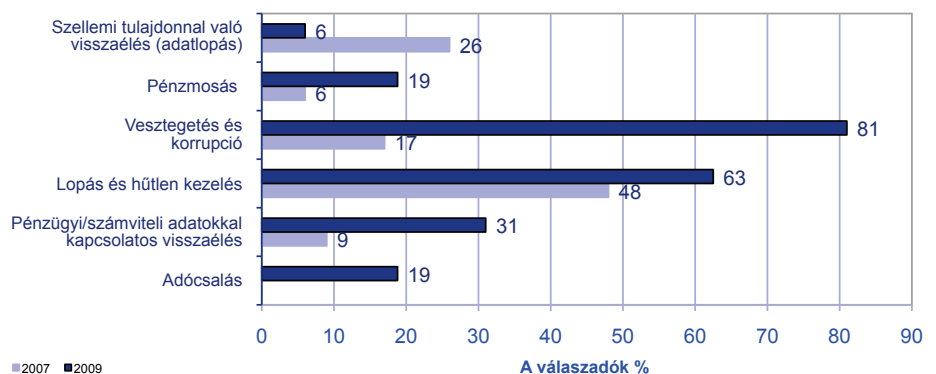
- a munkavállalói létszám csökkentése miatt kevesebb forrás állt a belső kontrol funkciók rendelkezésére;
- a vezetőség a vállalkozás túlélésére összpontosít; és
- a belső ellenőrzés túlterheltsége.

A gazdasági visszaesés növeli a csalás kockázatát

A gazdasági bűncselekményeknek számos különböző formája létezik, amelyek között találunk általánosakat és kevésbé ismerteket, viszont

3. ábra

Gazdasági bűncselekmények típusai

mindegyikben közös, hogy megjelenésükkel kárt okoznak. Mindaddig a lopás és hűtlen kezelés volt a gazdasági bűncselekmények legelterjedtebb formája Magyarországon. Mindez azonban már megváltozott, hiszen a 2009. évi válaszadók számára a legnagyobb fejfájást a vesztegetés és korrupció okozta. (3. ábra)

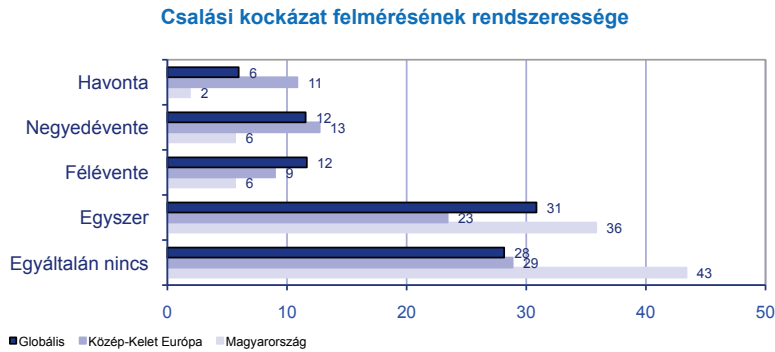
Bizonyos szempontból kedvező változásként lehetne tekinteni minderre, hiszen a magyar cégek olyan területen azonosítanak növekvő számú esetet, ahol jellemzően nehéz a felderítés. Azonban az esetek valódi száma arra utal, hogy az üzleti kultúrát érintő általánosabb problémáról van szó, ahol az ilyen jellegű tevékenységre „szükséges rosszként” tekintenek, mivel, ahogy az a felmérésből is kitűnik, mások is (a versenytársakat is beleértve) hasonlóan cselekednek (de legalábbis úgy gondolják).

Azon válaszadók, akik gazdasági bűncselekményről számoltak be az elmúlt évben Magyarországon, 31%-uk az éves beszámolót vagy a számviteli/pénzügyi adatok érintő csalás valamely formájának esett áldozatául.

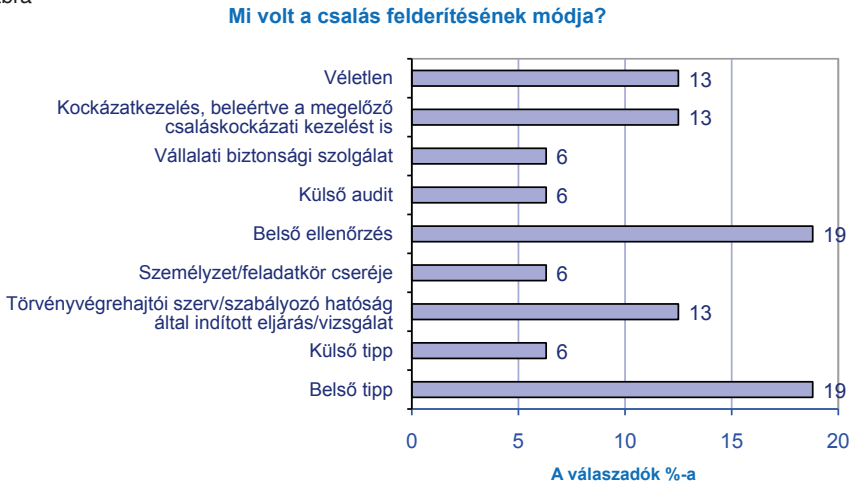
Mindez drasztikus emelkedést jelent az elmúlt évekhez képest (2007-ben mindössze 9% volt).

Magyarországon az éves beszámolóval kapcsolatos csalás két fő okként a csalás szándékával történő kölcsönfelvételt illetve tőke- és hitelszerzést neveztek meg. Az ilyen jellegű csalások terén bekövetkezett nagyarányú növekedés a jelenlegi gazdasági helyzethez köthető. Továbbá a létszámleépítés eredményeként

4. ábra

5. ábra

jelentkező gyengébb kontrol-környezet és a vezetésre a célok elérése érdekében nehezedő nyomás együttes hatásának eredménye.

Az eszközök hűtlen kezelése változatlanul komoly problémát jelent, hiszen a válaszadók 63%-a áldozat e területen. Ennek a csalástípusnak a dominanciája nem meglepő, mivel ezek felderítése a legegyszerűbbek közé tartozik, mivel rögzített értékkel rendelkező, nyilvántartott tételeket foglal magában. Így egyértelműen meghatározható, hogy a vezetésnek hova kell haladéktalanul összpontosítania figyelmét a veszteségek elkerülése érdekében.

Megelőzés, felderítés és a válaszadás kulcsszerepe

A válaszadók közül 30% állította, hogy gazdasági bűncselekmény áldozatává vált az elmúlt egy év során. Bár nem bizonyítható, igen valószínű, hogy további visszaélések maradtak felderítetlenül.

A csalási kockázat felmérése „kritikus eszköz” a csalást eredményező esetleges fenyegetések meghatározásához és a csalás elkövetésének lehetőségét magában hordozó gyenge pontok ellenőrzéséhez.

Ezzel szemben a válaszadók 43%-a állította, hogy nem végeztek csalási kockázatokkal kapcsolatos felmérést az elmúlt egy évben, míg 36% esetében csupán egy alkalommal történt meg mindez. 85%-uk elmondása szerint a csalási kockázatfelmérés rendszeressége nem változott a korábbi gyakorlathoz viszonyítva. (4. ábra)

A nemzetközi eredmények egyértelmű összefüggésre utalnak a csalási kockázat felmérésének „rendszeressége” és a felderített csalások száma között.

Hatékonyak-e a cégek a csalások felderítésében?

A felmérés alapján készült statisztikából kitűnik, hogy a csalások 19%-át belső ellenőrzés segítségével fedezték fel. Ennek alapján valószínűsíthető, hogy ha nem csökkentették volna a belső ellenőrzést végző munkatársak

számát, nagyobb arányban nyílt volna lehetőség a csalások felderítésére. A jelentésben szereplő csalások 13%-át a csalási kockázat megelőzést is magában foglaló kockázat-felmérések során tárták fel.

A feltárt visszaélések 38%-át olyan eszközök segítségével sikerült felderíteni, amelyekre a vezetésnek nem volt ráhatása, tehát nem a visszaélések bejelentésére szolgáló hivatalos csatornákon keresztül, hanem belső és külső jelentések és véletlenek kombinációja révén. Mindezt összevetve a közép-kelet-európai (32%) és nemzetközi (32%) eredményekkel, az a következtetés vonható le, hogy a magyar cégek életében túl nagy szerepet játszik a véletlen. (5. ábra)

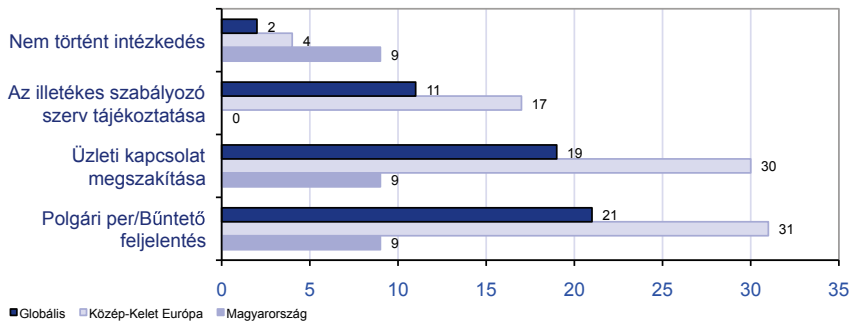
Érdekesség, hogy nemzetközi szinten a csalások 7%-át a belső visszaélés-jelentési rendszerek keretében sikerült feltárni, míg Magyarországon egyetlen visszaélés (0%) sem került felderítésre ilyen módon. Ennek oka lehet ezen rendszerek nem megfelelő hatékonysága, vagy hiánya. Ez a szervezeten belüli támogatás hiányára, az elégtelen nyilvánosságra és/vagy a visszaélési-jelentést nem támogató/figyelman kívül hagyó vezetésre, vagy esetleg olyan mechanizmusokat magában rejtő kulturális, illetve történelmi kérdésekre vezethető vissza, amelyek mellett a cégek nem mehetnek el szó nélkül, és feltétlen lépéseket igényelnek részükről.

Megfelelő-e a cégeknél a felső vezetés hozzáállása a gazdasági bűnözéshez?

A felmérés során a megkérdezettek arról számoltak be, hogy a dolgozói morálra van a legnagyobb hatása a gazdasági bűncselekményeknek. A gazdasági bűnözés áldozatául esett cégek 56%-a nyilatkozott úgy, hogy a dolgozói morált jelentősen befolyásoló tényező. Ez az arány jóval magasabb a közép-kelet-európai régió 31%-os arányánál. A válaszadók 50%-a arról számolt be továbbá, hogy az ellenük elkövetett

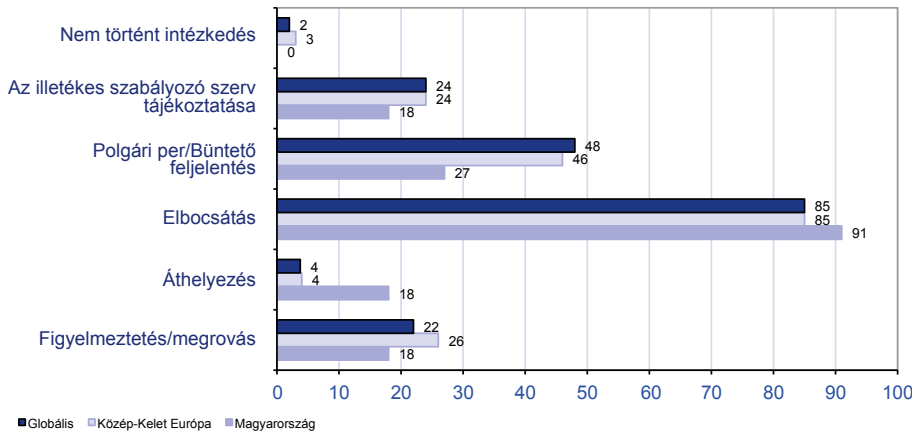
6. ábra

Vállalaton kívüli elkövetőkkel szemben alkalmazott eljárások

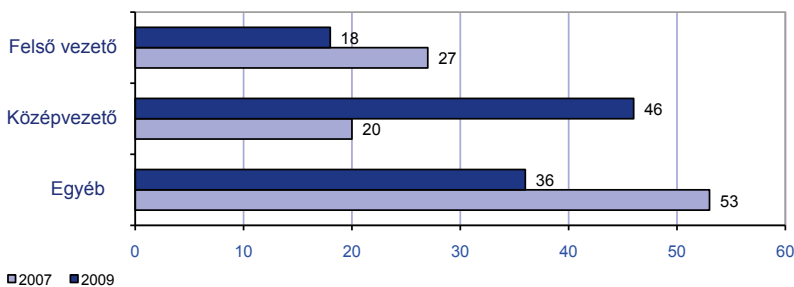
7. ábra

Belső elkövetőkkel szemben alkalmazott eljárások

8. ábra

Belső elkövetők megoszlása

gazdasági bűncselekmények jelentős mértékben rontották a partnerekkel fennálló üzleti kapcsolataikat, míg 9%-uk azt nyilatkozta, hogy a gazdasági bűncselekmények következtében a vállalat hírnevét érte jelentős kár.

A felmérésünk azt mutatja, hogy a magyar cégek a visszaélések 9%-ában indítottak büntető, illetve polgári peres eljárást a vállalaton kívüli elkövetőkkel szemben – ez az arány alacsonyabb a közép-kelet-európai országok átlagánál (31%). (6. ábra)

Belső elkövetők esetében a magyar cégek 91%-a elbocsátotta az elkövetőt (7. ábra), míg 27%-uk

polgári peres és/vagy büntető eljárást indított az elkövetővel szemben. Ez megfelel a közép-kelet-európai 46%-os arálynak és a 48%-os globális átlagnak. Megjegyezzük, hogy a felmérés nem tesz különbséget a között, hogy az érintett dolgozótól elbocsátás útján vagy más eljárás – úgymint közös megegyezés vagy a benyújtott felmondás elfogadása – keretében váltak meg. Az elkövetők számára e két utóbbi alternatíva elrettentő hatása jóval gyengébb, mint más eszközöké.

Örömmel állapítjuk meg, hogy minden cég azt nyilatkozta, hogy valamiféle intézkedést feltétlenül hoztak a belső elkövetőkkel

szemben, 9%-uk ugyanakkor arról számolt be, hogy a vállalaton kívüli elkövetőkkel szemben semmilyen intézkedést nem fogantatosítottak.

A válaszadók csupán 7%-a véli úgy, hogy a visszaélések megakadályozását célzó szabályozói intézkedések hatékonyak. Másfelől, a felmérésünkben tárgyalt csalások 13%-ára hatósági eljárások során derült fény. A visszaélések áldozatául esett cégek 62%-a ugyanakkor elismerte, hogy a visszaélés egyáltalán nem gyakorolt jelentős hatást a szabályozó szervekkel fennálló kapcsolataikra.

Vállalaton kívüli elkövetők eloszlása

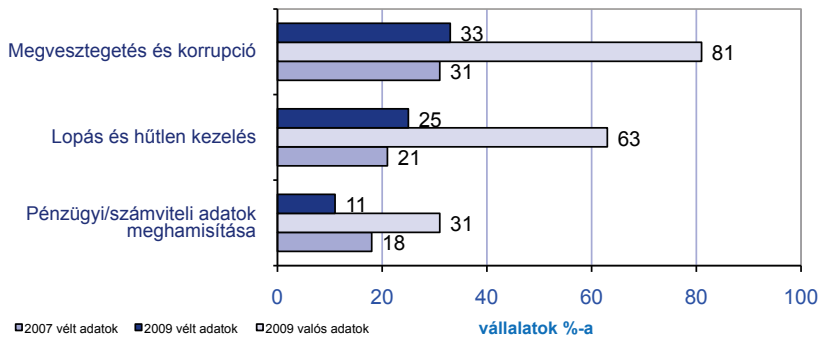
A válaszadók nyilatkozata szerint az esetek 46%-ában középvezető, 18% esetében pedig felső vezető volt az elkövető, vagyis az elkövetők 64%-a vezető beosztású volt. Ezek a számok aggasztó növekedést mutatnak a korábbi magyarországi felmérés adataihoz képest, mivel a 2007. évi felmérés során kapott válaszok szerint 27% volt a felső vezetők és 20% a középvezetők aránya az elkövetők között (ami összesen 47% vezető beosztású elkövetőt jelent). (8. ábra)

2009. évi felmérés szerint globális szinten 56%, Közép-Kelet-Európában pedig 59% volt a közép- és felső vezetők aránya az elkövetők között. Az elkövetők korára és nemére vonatkozóan nem szerepeltek kérdések a felmérésben.

A felmérés eredményei szerint Magyarországon a vállalaton kívüli elkövetők között csupán ügyfelek (60%) és ügynökök, közvetítők (40%) voltak.

9. ábra

Gazdasági bűncselekmények vélt és valós adatai

A gazdasági bűncselekmények alakulása a jövőben

A gazdasági bűnözés áldozatául esett válaszadók 69%-a úgy vélte, hogy az egy évvel ezelőtti szinthez képest megnőtt a gazdasági bűncselekmények száma.

Ugyanakkor, mivel a cégek fenyegetettsége a visszaélések tekintetében állandóan változik, ezért a szervezeteknek folyamatosan újra kell értékelniük a visszaélések kockázatát.

A jelen felmérés adatai ellenére a magyar cégek túlnyomó többsége továbbra is valószínűtlennek tartja,

hogy az elkövetkezendő évben gazdasági bűncselekmény áldozatává válik.

A pénzügyi adatok meghamisítását csupán 11%, a hűtlen kezelést 25%, illetve a korrupciót és megvesztegetést 33% tartja valószínűnek vagy nagyon valószínűnek, mint ellenük esetlegesen elkövetésre kerülő gazdasági bűncselekményt. Fontos megjegyezni, hogy Magyarországon a közép-kelet-európai szintnél (28%) nagyobb, a globális szintnél (16%) pedig lényegesen nagyobb azoknak az aránya, akik úgy vélik, hogy korrupció vagy megvesztegetés áldozatául fognak esni. (9. ábra)

10. ábra

Tapasztalatunk szerint a globális megoldások helyi bevezetése önmagukban hatékonyak bizonyulhatnak a csalások felderítésében, illetve hosszabb távon azok megakadályozásában. Azonban felmérésünk és ugyancsak tapasztalataink alapján azt is megállapíthatjuk, hogy - az egyértelmű és alkalmazott etikai kódexszel párhuzamosan működő compliance programot is támogató – vállalati kultúra az, ami a hatékony csalásmegelőző program igazi alapját képezi.

Kapcsolat

David Wake

Cégtárs, Tanácsadás

Tel.: +36 1 461-9514

E-mail: david.wake@hu.pwc.com

Fekete Miklós

Cégtárs, Tanácsadás

Tel.: +36 1 461-9242

E-mail: miklos.fekete@hu.pwc.com

Lee Coles

Igazgató, Forensic Szolgáltatások

Tel.: +36 1 461-9745

E-mail: lee.x.coles@hu.pwc.com

Pintér Zoltán

Menedzser, Forensic Szolgáltatások

Tel.: +36 1 461-9498

E-mail: zoltan.pinter@hu.pwc.com

A 2009. évi Globális Gazdasági Bűnözés Felmérés a következő linken olvasható: www.pwc.com/crimesurvey

www.pwc.com/hu

A PricewaterhouseCoopers (www.pwc.com/hu) iparág specifikus könyvvizsgálati, adó- és pénzügyi tanácsadási szolgáltatásaival segíti ügyfeleit összetett üzleti problémák megoldásában, és abban, hogy mérhető módon legyenek képesek érték teremtésére. Több mint 163 000 szakértője a világ 151 országban – új megközelítésen alapuló komplex szakértői tanácsok alkotása érdekében – egyesíti tudását és tapasztalatát.

© 2009 PricewaterhouseCoopers Kft. Minden jog fenntartva. A "PricewaterhouseCoopers" kifejezés a PricewaterhouseCoopers Kft. magyarországi irodájára, illetve, a szöveggörnyezetől függően, a PricewaterhouseCoopers International Limited önálló és független jogi személynek minősülő tagvállalatokból álló hálózatára vonatkozik.